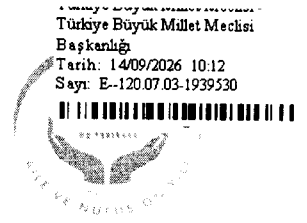

T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : E-72079556-610-22994647
Konu : Soru Önergeleri (7/39152)

ACELE
7/39152 GK 30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 23.01.2026 tarihli ve 1785166 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan Tekirdağ Milletvekili Sayın Nurten YONTAR tarafından Bakanlığımıza yöneltilen 7/39152 Esas Numaralı yazılı soru önergesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/39152 Cevap Metni (3 Sayfa)

Tekirdağ Milletvekili Sayın **Nurten YONTAR'a Ait 7/39152 Esas Numaralı Yazılı Soru
Önergesine İlişkin Cevap Metni**

Bakanlığımız engelli bireyler ve ailelerinin güçlendirilmesi ve yaşam standartlarının iyileştirilmesi amacıyla çalışmalar yürütmekte, engelli bireylerin istihdamına ve toplumsal hayata etkin olarak katılımına büyük önem vermektedir.

Ulusal Engelli Veri Sisteminde kayıtlı engellilerle ilgili verilerin Sağlık Bakanlığınca verilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezleri görme engelli bireylere (15 yaş ve üzeri) 6 (altı) aylık dönemler hâlinde eğitsel, sosyal ve mesleki rehabilitasyon programlarının uygulandığı, görme engelli bireyin sosyal hayata tam katılımını sağlamayı amaçlayan yatılı merkezlerdir. Ankara Yenimahalle Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezi ve İstanbul Emirgan Görme Engelliler Rehabilitasyon Merkezinde görme engellilere rehabilitasyon programları uygulanmaktadır. Bu kapsamda, 2025 yıl sonu itibarıyla İstanbul ve Ankara'daki merkezlerde temel eğitim ve rehabilitasyon hizmetini başarıyla tamamlayan 5.152 görme engelli birey kurs programlarını başarıyla tamamlayarak belgelendirilmiştir.

Ülkemizde 2011 yılından günümüze merkezi olarak düzenlenen Engelli Kamu Personeli Seçme Sınavı (EKPSS) ile kamuda engelli istihdamında önemli başarılar sağlanmış, hak kayıplarının önüne geçen, fırsat eşitliğini sağlayan bir sistem hayata geçirilmiştir. Merkezi sınavın uygulamada yerini alması ile engelli istihdamında gözle görünür bir artış sağlanmış; 2002 yılında 5.777 olan engelli memur sayısı 2015 yılında 40.655'e 2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla 83.127'ye ulaşmıştır. 2025 yılsonu verilerine göre kamuda istihdam edilen toplam engelli kamu personelinin %16,2'si görme engellidir.

2026 yılı Temmuz ayı itibarıyla Tekirdağ ilinde kamuda istihdam edilen toplam engelli kamu personeli 746 olup, 265 kişisi kadın, 481 kişisi erkektir. Ayrıca 44 engelli birey Tekirdağ üniversitesi ve belediyesinde istihdam edilmektedir. İl bazında kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen engelli bireylerin engel gruplarına göre ayrımı yapılmamakta olup, özel sektör istihdamı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı görev alanı kapsamındadır.

Bakanlığımız engellilerin temel hak ve özgürlükleri başta olmak üzere erişilebilirlik ile ilgili ulusal politikaların belirlenmesi, mevzuatın hazırlanması ve bu politikaların hayata geçirilmesi için kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması ile yükümlü bir kurumdur. Erişilebilirliğin uygulanması tüm kurum ve kuruluşların görev ve sorumluluğundadır.

Bu kapsamda "herkesin istediği her yere ve her hizmete, bağımsız ve güvenli olarak ulaşabilmesi ve bunları kullanabilmesi" olarak tanımlanan erişilebilirliğin sağlanması ve yaygınlaştırılması hususu yasal güvence altına alınmıştır.

07.07.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun geçici 2 nci maddesi ile kamu kullanımına açık binalar ve açık alanların erişilebilir hale getirilmesi zorunlu tutulmuştur. Anılan Kanunun geçici 2 nci ve 3 üncü maddeleri hükümlerine dayanılarak hazırlanan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği 20.07.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin amacı; umuma açık hizmet veren her türlü yapılar ve açık alanlar ile toplu taşıma araçlarında erişilebilirliğin izleme ve denetimini yapacak olan komisyonların teşkili, çalışma usul ve esasları ile idari para cezalarının uygulanmasına ve genel bütçeye gelir kaydedilen idari para cezası tutarlarının kullanımına ilişkin hususları belirlemektir. Yönetmeliğin

13 üncü maddesi kapsamında Bakanlığımız tarafından her yıl, yıllık plan yayımlanmaktadır. Bu plan ile komisyonların denetim önceliklerinin belirlendiği bina, açık alan ve toplu taşıma araçları listesi oluşturulmaktadır. Komisyonlar denetimlerini 2020/3 sayılı Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Formlarına göre yürütmektedir. Buna göre Formlarda yer alan "*" ibareli soruların tümüne "Evet" cevabı verilmesi durumunda komisyonlarca bina, açık alan ve toplu taşıma aracı için "Erişilebilirlik Belgesi" düzenlenmektedir.

Her ilde valiliklerimiz bünyesinde görev yapan Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Komisyonlarınca denetimde kullanılan formlarda da, görme engellilerin bağımsız ve güvenli hareketlerini sağlamaya yönelik koşullar bulunmaktadır. Braille donanımlar, kabartma haritalar, asansörde sesli kat anonsu, kapılarda, merdivenlerde, tabelalarda zıt renklendirme, acil durumda sesli yönlendirme, otobüslerde sesli bilgi anonsu aranan gerekliliklerdendir.

Erişilebilirlik İzleme ve Denetleme Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesi kapsamında Bakanlığımız tarafından her yıl, yıllık plan yayımlanmaktadır. Bu plan ile komisyonların denetim önceliklerinin belirlendiği bina, açık alan ve toplu taşıma araçları listesi oluşturulmaktadır. Komisyonlar yıllık denetleyecekleri bina, açık alan ve toplu taşıma araçlarını bu plan kapsamında hazırladıkları Programa göre belirlemektedir.

Ülkemizde yapıyı çevrenin planlanması, ruhsatlandırılması ve inşası ile ilgili temel mevzuat 3194 sayılı İmar Kanunu'nun uygulama yönetmeliği "Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği"dir. Bakanlığımız tarafından erişilebilirlik ölçü ve ölçütlerinin daha ayrıntılı olarak Yönetmelikte yer alması için teknik metin oluşturulmuş ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 01.07.2017 tarihinde Yönetmelik yayımlanmıştır. Bu Yönetmelikte yer alan erişilebilirlikle ilgili hükümler gereği, yeni tasarlanan tüm binalarda standarda uygunluk sağlanmak zorundadır.

2019 yılında yeni inşa edilecek binaların erişilebilir olarak tasarlanması ve inşa edilmesi için yine Bakanlığımızca teknik alt yapısı oluşturularak Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına sunulan revizyon talebi Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği'ne eklenmiştir.

Mevzuatlar gereği uygulanması gereken erişilebilirlik standartlarında, görme engellilerin bağımsız hareketliliğini destekleyecek ölçütler belirlenmiş, hissedilebilir yüzey, yaya geçitleri sesli ikazlar gibi özel standartlar yayımlanmıştır.

Mimar ve mühendislerin tasarımın ilk aşamasından son aşamasına kadar başvurabileceği, açıklayıcı metinlerin yanı sıra mimari çizimlerin üç boyutlu görseller ile desteklendiği, aynı zamanda akademisyenler için kaynak niteliğindeki Erişilebilirlik Kılavuzu yayınlanmıştır. Ulusal standartları baz alan ve mevzuattaki son düzenlemeleri de içeren Erişilebilirlik Kılavuzu kapsamında kurgulanan, adım adım yapılması gerekenleri görsel olarak açıklayan ve erişilebilir mekânların simülasyonu niteliğinde bir "Erişilebilirlik Animasyonu" hazırlanmıştır.

Ayrıca erişilebilirlik ile ilgili bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması amacıyla 2011 yılından bu yana yönetici ve teknik personele eğitim verilmekte olup kentlerimizi yapılandıran Belediyelerin erişilebilirlik standartlarını eksiksiz olarak uygulamalarına destek olmak ve sahada yaşanan sorunlara çözüm bulunması hedefiyle "Erişilebilirlik Atölyeleri", "Kaldırımlar", "Yaya Geçitleri", "Duraklar", "Kent Parkları", "Halka Açık Tuvaletler" başlıklarında atölyeler yapılmaktadır.

Gerçekleştirilen ve Tekirdağ belediyelerinin de davet edildiği Atölyeler;

- 23.09.2021 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere "Erişilebilirlik Atölyeleri": "Kaldırımlar",

- 23.03.2022 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Yaya Geçitleri”,
- 13.06.2022 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Kaldırımlar”,
- 21.12.2022 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Duraklar”
- 07.06.2023 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Yaya Geçitleri”,
- 08.06.2023 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Duraklar”
- 13.06.2023 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Kent Parkları”
- 17.10.2023 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Kaldırımlar”,
- 24.10.2023 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Yaya Geçitleri”,
- 09.10.2024 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Kaldırımlar”,
- 10.12.2024 tarihinde Marmara Bölgesindeki belediyelere “Erişilebilirlik Atölyeleri”:
“Yaya Geçitleri”.